Dit document is gedownload door () op November 1, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Stadsvogels

Stel je eigen gids samen

Leerdoelen

- Je leert begrijpen wat vogels bijdragen in de natuur (het verspreiden van zaden, tegengaan van plaagdieren zoals insecten of muizen, etc.).
- Je kunt verschillende vogels herkennen en determineren.
- Je kunt vogelzang koppelen aan de bijbehorende vogels.

Thema's

Fauna, ornithologie en ecologie

Groepsgrootte

2-3 leerlingen

Duur

3 lesuren

Doelgroep

onderbouw
3 vmbo
4 havo
4 vwo

Introductie

Vogels passen zich aan aan de stadse omgeving. Een landschap met veel steen, veel lawaai, veel voedsel en weinig groen. In de stad is het vaak enkele graden warmer dan in de groene omgeving. Subtropische vogels als halsbandparkieten nestelen in haast alle grote stadsparken in Nederland. Merels gaan harder en hoger zingen en broeden wel een maand eerder, waardoor ze vervreemden van hun soortgenoten in de bossen. Met de mussen gaan het minder goed. De vinken daarentegen lijken na lange aarzeling langzaam op te rukken. Word een echte vogelaar en onderzoek de vogels in de stad!

De opdracht

Zoek naar vogels rondom de school en stel ze tentoon in je eigen vogelgids. Onderzoek en ontdek verschillende eigenschappen van de vogels die je hebt gevonden. Leg deze eigenschappen samen met een passende foto vast in je eigen vogelgids.

- Zoek gedurende vier weken rondom de school naar verschillende vogels.
- Noteer van iedere vogel de locatie (zodat je deze later op een kaart kunt aangeven).
- Determineer de vogels met behulp van een gids of app.
- Maak foto's van iedere vogel of noteer alle kenmerken (inclusief zang) die je opvallen.
- Gebruik de resultaten om je onderzoeksvraag te beantwoorden.
- Lever aan het einde van het onderzoek je gids in, met foto, locatie en determinatie. Lever ook een kort verslag in, met een passende titel, een inleiding, jullie onderzoeksvraag, materiaal en methode, resultaten, conclusie, discussie en bronnen.

Dit document is gedownload door () op November 1, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

1

Verwonderen

Iedere vogel zingt zijn eigen lied. Speel de quiz[1] en probeer bij zoveel mogelijk vogelgeluiden de juiste vogel te vinden.

Tips!

- Wingspan[2] is een populair spel met vogels als thema. Onderaan ieder vogelkaartje staat een leuk feitje over die vogel. Speel het spel eens en lees dan vooral ook de weetjes!
- Zoek ook eens op Youtube naar een livestream van verschillende vogels[3].

Onderzoeksvraag

Welke vogels (determinatie) leven er rond de school, op welke locatie leven ze en wat zijn de eigenschappen en leefwijze (zang, spanwijdte, voeding, vogeltrek etc.) van verschillende gevonden vogels?

Extra

Vergelijk je waarnemingen met verschillende seizoenen of met landelijke waarnemingen[4]. Welke ontwikkelingen of verschillen in vogelsoorten of aantallen merk je op? Kun je die verschillen verklaren?

2

Verkennen

Ga op Google Maps na waar locaties zijn met veel bomen, taluds of bermen. Maak een lijstje van de locaties die je kunt bezoeken en stippel alvast een route uit zodat je waarnemingen kunt doen op vaste plekken. Zorg dat je deze route binnen een kwartier tot halfuur kunt lopen of fietsen. Formuleer een hypothese bij de onderzoeksvraag.

Tip!

Langs elke kade in een urbane omgeving vind je bomen en taluds. Je vindt bosschages, stukjes berm met beplanting. Bij vijvers, rond elke boom en overal tussen dood hout en struiken kan je vogels verwachten. Kijk en luister heel goed!

3

Onderzoek opzetten

- Materialen
  - Schriftje (je gids)
  - Kaart van de nabije omgeving waarop je vindplaatsen kan aangeven
  - Fototoestel of smartphone
  - Determinatie-app of site voor vogels
  - Verrekijker
  - Eventueel een fiets

[1] https://mijnvogelvinder.vogelbescherming.nl/vogelquiz
[2] https://www.vogelbeschermingshop.nl/wingspan-het-bordspel
[3] https://www.vogelbescherming.nl/beleefdelente
[4] https://www.clo.nl/indicatoren/nl158505-trend-van-vogels-in-stedelijk-gebied-2007-2023

Dit document is gedownload door () op November 1, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Methode

Zoek naar minimaal 10 verschillende vogels. Doe dit door voor en in het broedseizoen (maart- mei) elke week een vast rondje te lopen of fietsen. Na 4 weken heb je een goed beeld van de vogels in de omgeving. Houd je aan de route die je tijdens het verkennen hebt uitgestippeld. Noteer de locatie, omgevingskenmerken (veel bomen of struiken of juist weinig groen, etc.) en de datum waarop je de vogel hebt gevonden. Maak indien mogelijk foto's van de vogel of noteer alles waaraan je de vogel kunt herkennen. Denk hierbij aan kleur, grootte, snavelvorm of het geluid dat hij maakt. Dit kan je helpen om de vogel op een later moment te determineren. Terug op school ga je de vogels determineren, gebruik hiervoor bijvoorbeeld een gids of een app. Voeg alle informatie samen in een mooie en overzichtelijke gids. Begin je gids met een inleiding, vertel over vogels en welke rol ze spelen in de stadse natuur.

Tips!

- Je kunt Mijn Vogelvinder[5] van de vogelbescherming gebruiken om vogels te determineren. Als je inlogt (met een gratis account) en vervolgens naar 'herkennen' gaat, kun je op basis van een foto die je hebt gemaakt vogels determineren. Lukte het niet om een foto te maken? Dan kan je achter de vogelsoort komen door een aantal vragen te beantwoorden. Als je niet wilt of kunt inloggen kan je de vogels ook proberen te determineren met behulp van de vogelgids op dezelfde site.
- Neem met deze app[6] een vogelgeluid op en ontdek welke vogel zingt.

Stadsvogels

De kans is groot dat je een van de volgende vogels tegenkomt:

- Merel
- Vink
- Turkse tortel
- Spreeuw
- Huiszwaluw
- Huismus
- Winterkoninkje
- Heggenmus
- Ekster
- Groenling
- Gaai
- Putter
- Kraai
- Kauw
- Meerkoet
- Waterhoen
- Zanglijster
- Roodborstje
- Stadsduif
- Houtduif
- Gierzwaluw
- Tjiftjaf
- Koolmees
- Pimpelmees
- Halsbandparkiet

Extra

Maak een interactieve kaart of gids. Zet dan een markering bij ieder punt op de kaart waar je een vogel hebt gevonden. Zorg dat als er op de markering wordt geklikt de informatie inclusief foto over de vogel verschijnt. Voeg waar mogelijk ook een linkje naar de vogelzang toe.

4 Onderzoek uitvoeren

Voer het onderzoek uit aan de hand van de hierboven beschreven methode. Herhaal deze stappen voor de verschillende vogels die je hebt gevonden. Het verzamelen van je gegevens zal 2 lesuren (verspreid over 4 weken) in beslag nemen.

[5] https://mijnvogelvinder.vogelbescherming.nl/tool-herkenning
[6] https://play.google.com/store/apps/details?id=com.labs.merlinbirdid.app&hl=nl&pli=1

Dit document is gedownload door () op November 1, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

5

Concluderen

Welke vogels heb je rond de school gevonden? Zie je een verband tussen locaties waar je veel of weinig vogels tegenkomt? Heb je veel van dezelfde soort vogel gevonden of juist veel verschillende? Kan je verklaren hoe dat zou kunnen komen?

6

Presenteren

Presenteer de resultaten overzichtelijk in je gids. Zet alle informatie inclusief afbeelding overzichtelijk in je gids. Presenteer daarnaast een kaart van de omgeving rond school, waarin je de locaties waar je de vogels hebt gevonden, weergeeft.

7

Verdiepen en verbreden

Als je zorgvuldig gezocht hebt, kan je gids zo maar 20 soorten bevatten. Misschien zelfs nog wel meer! Welke vind je het meeste? Welke zijn algemeen in de buurt (gebruik eventueel de postcodecheck[7])? Welke zijn zeldzaam? Waarom zouden de vogels die je het meest gevonden hebt, het zo goed doen in de stad? Wat hebben ze voor eigenschappen die daarvoor zorgen? Kon je vogels herkennen op basis van hun geluid? Was het lastig om alle verschillende onderzoeksresultaten te interpreteren en te combineren? Hoe ging het onderzoek? Heb je suggesties voor vervolgonderzoek? Zou je bijvoorbeeld weersomstandigheden of andere omstandigheden kunnen includeren in je onderzoek? Zou je het vegetatietype of de leefomgeving kunnen koppelen aan het type vogel wat je tegenkomt? Is een bepaald type vogel bijvoorbeeld bijna altijd in een specifieke boom of struik te vinden?

Eindproduct

De leerlingen leveren een gids en een verslag in op schrift. Het verslag bevat:

- een passende titel
- een inleiding
- de onderzoeksvraag
- materiaal en methode
- resultaten en afbeeldingen
- een conclusie
- een discussie
- bronnen

[7] https://www.vogelbescherming.nl/mijn-vogeltuin